

ҚИШЛОҚ ҲАЁТИ

Ўзбекистон
Республикаси
ижтимоий-
иқтисодий
газетаси

1974 йил 1 январдан чиқа бошлаган

Qishloq HAYOTI

№ 124 (6.337). Сотувда эркин нархда

БУГУНГИ СОНДА:

ЁРКИН ЧИРОҚЛАР ЁГДУСИ

Кеч қирди. Улкан иншоотлар, агрегатлар қўлга олган осмонлар биноларда оппоқ ион чироклари порлаб, тунги ҳаёт авж олди. Косон ёғ-экстракция очки турдаги ҳиссдорлик жамиятининг қўллари қадқ, қалблари қўрли жамоасига хайрли меҳнатларида ривож тилаб, ортга қайтди.

(2-саҳифада)

ОҚИЛОНА ХУЛОСА ЧИҚАРИШ ЗАРУР

вал, йирик ҳўжаликлар нотўғри, айтиш лозимки, сирли тарзда бўлинавэрди. 1980 йилда иқлига бўлиган ҳўжалик орадан ўн йил ўтиб яна парчаланди.

(1-3-саҳифаларда)

ЎЗУМЗОРДА ТОНГ НУРИ

Раҳим бобо эрта азонда туриб қапа атрофини кузатди. Ишқомларда қоп-қорайган чилиги-ю, тўлишиб ўзини кўз-кўз қилаётган қизил, оқ узум, ҳўсайни, шакарангтур, нарироқда эса чарос пишиб ётибди. Тонг нури дастлаб шу узумзорга тушади. Унинг баргларидаги шудринг эса кўёш нурида худди биллурдек зеболанади...

(1-4-саҳифаларда)

● Пойтахт фаолларининг Президент Имом Каримовнинг яқинда халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши навбатдан ташқари сессиясида сўзлаган нуқтидан келиб чиқадиган вазибалар ҳамда шаҳарнинг ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришининг тўққиз ойлик яқунларига бағишланган йиғилиши бўлди.

● Ички ишлар вазирлиги академиясида «Ўзбекистон мустақиллигини мустаҳкамлашнинг маънавий-ахлоқий асослари» мавзусида илмий-назарий конференция бўлиб ўтди.

● Тошкент электротехника алоқа институтининг «Давлат тили ҳақида»ги Қонун ижроси, жумладан, техникага оид атамаларни тартибга солиш масалаларига бағишланган илмий анжуман бўлиб ўтди.

● Республика рассомлик коллежида мамлакатимиздаги мактабгача тарбия муассасалари тарбияланувчилари ўртасида «Онақоним, суратингиз чизаман» мавзусида ўтказилган кўрик-танловга яқун ясалди.

● Халқ таълими, Маданият ишлари вазирликлари, Республика таълим маркази, «Соғлом авлод учун» халқаро хайрия жамғармаси, «Ўзбектеатр» ижодий ишлаб чиқариш бирлашмаси ҳамкорлиқда Оналар ва болалар йилига бағишлаб «Кўғирчоқ театрлари» кўрик-танловини эълон қилган эди. Республика кўғирчоқ театри биносида ушбу кўрикнинг яқуний босқичи бошланди.

● Тошкентда «Цемент саноати ва бозор» мавзусида халқаро анжуман бошланди. Унда хорижий мамлакатлардан олти мишдан зиёд вакил иштирок этмоқда.

● Жиззах вилоятининг Пахтакор туман электр алоқаси бўлимида икки минг абонентга хизмат кўрсатадиган янги шаҳарлараро алоқа станцияси ишга туширилди.

● Қонимех туманидаги «Сарибел» қорақўлчилик ширкат ҳўжалигидеда яқинда ўз фаолиятини бошлаган «Уч бош» кичик қорхонаси хайрли ишга қўл урди. Яйловларда қорачиликни ривожлантиришга муносиб ҳисса қўшаётган 400 нафарга яқин қўпон-қўлиқли бепул қилишқ кийим-бош билан таъминланди.

● Пойтахтимиздаги туризм касб-хўнар коллежидеда Кадрлар тайёрлаш миллий дастурининг биринчи босқич яқунлари ва иккинчи босқични амалга оширишдаги вазибаларга бағишланган анжуман бўлиб ўтди.

ЎЗБЕКИСТОН, ВАТАНИМ МАНИМ!

Кеч қўз эди, мен сени кўрдим,
Деразмдан боқарди биров.
У сен эдинг, о, дехқон юртим,
Турар эдинг ялангтўш, яёв.
-Ташқарида қизиллар ёмғир,
Қир, бобожон, айрағил бир оз.
Дедим: - Пахтам қолди-қў ахир,
Йиғиштирай қелмасдан аёз.
Кетдинг, умри маҳзамим маним,
Ўзбекистон, Ватаним маним.

ОМОН БЎЛАЙЛИК

Сурхондарёдаги мухбиримиз Термиздан хабар қилади.

XXI асрнинг мислсиз террорлар билан бошланганлиги ҳар бир инсон қалбини ларзага солгани тайин. Манфаатлари қўп ҳолларда ҳамоханг бўлмаган давлатларнинг террорга қарши курашда гапни бир жойга қўйишлари таҳдиднинг қўллар ўйлагандан ҳам хатерли, ҳатто ҳалокатли эканлигини англатмоқда.

Афғонистон тупроғида амалга оширилаётган ҳарбий амалиёт вужудга келган вазиятнинг нечоғлик кескин ва жиддийлигидан далолат беради. Мана, иккинчи ҳафтадирки, дарёнинг ортида қанотли ракеталарнинг портлашидан афғон замини ларзага келмоқда ва энг муҳими, бу гўмбирлашлар дарёнинг бу соҳилидаги Термиз шаҳри истикоматчиларига эшитилиб турипти. Шунинг учун ҳам антитеррор ҳаракатлари бошлангандан сўнг хорж оммавий ахборот воситаларининг мухбирлари ўзининг икки ярим минг йиллик тўйини нишонлашга ҳозирлик кўраётган бу ажойиб шаҳар томон интилди.

Сурхондарёликлар ўзларига хос турмуш тарзи ва истикомат маданиятини сақлаб қолганликларидан Термиз кўчаларида юрган хоржлик ҳаммасбларимизни «таниб» олиш унчалик ҳам қийин эмас.

Улар Термиз шаҳри ва Сурхондарёнинг Афғонистон билан чегарадош ҳудудларида

фавқуллодда ҳодиса ва тафсилотларга дуч келмоқчи, ҳатто афғон қочқоқларини учратмоқчи, сўнг эса содир бўлаётган воқеалар ҳақида олам ахлига тўлиб-тошиб сўзламоқчи эдилар. Дарёнинг ортида ҳарбий амалиётлар бошлангандан сўнг Термиз ва унинг тевақар-атрофида чўнонам «Афғон шамоли» турдики, илгари кўрмаганлар буни қанотли ракеталарнинг портлашидан деб ўйлади. Аммо, бундай шамолга термизликлар ўрганиб қолишган – бу ерларда ҳатто қишда қўмни осмонга кўтариб кета оладиган шамошлар бўлиб туради.

Ўзингиз биласиз, Ўзбекистоннинг Афғонистон билан чегараси мустахкам, аскар ва зобитлари эса Ватанга садоқатли. Террорчиларнинг Термизга, Ўзбекистон тупроғига нисбатан «ундай қиламиз, бундай қиламиз!» деган таҳдидлари шамолда қолган пуфакдек ҳавога учди-кетди. Бу дўк-таҳдидларнинг курак бўлиб қолишида мамлакат ташқи сиёсатининг ўрни катта бўлди. Демокриманки, давлатимиз ҳудудларидаги ижтимоий хотиржамлик ва барқарорлик ўз-ўзидан бўлаётгани йўқ!

Антитеррор ҳаракатлари бошланиб, бир неча кун ўтгандан сўнг чет эллик мухбирлар Амударё устидаги азамат кўприкини бориб кўришди, дарё ёқалаб кетган чегара масканларини томоша қилишди.

(Давоми 2-бетда)

ХАЛҚАРО ТЕРРОРИЗМ – МУДҲИШ ХАВФ-ХАТАР

Ҳозирги пайтда терроризм халқаро тинчлик ва хавфсизликка жиддий хавф тўғдирмоқда, унинг хавфи айниқса, кейинги йилларда янада қўчайди.

Буни АҚШнинг Вашингтон, Нью-Йорк шаҳарларида 11 сентябрда юз берган террорчилик ҳаракатларида қўбон бўлганларнинг сони ҳам кўрсатиб турибди.

Америкада юз берган ушбу террорчилик ҳаракатининг оқибати ҳар бир инсонни, барча эзгу қалбларни ларзага келтирди.

Жаҳон жамоатчилиги АҚШда содир этилган террорчилик ҳаракатларини қаттиқ қораладилар, шунингдек, халқаро терроризмга бирга қўлаб қарши курашиш зарурлиги борасида мамлакатлараро ҳамкорлик, қўша чоратадбирлар қабул қилиш, жаҳон жамоатчилиги кучини фа-

олаштириш зарур эканлигини таъкидламоқдалар. Мазкур масала юзасидан барча давлатлар қатори Ўзбекистон мустақил давлати – ўзининг Президентини раҳбарлигида аниқ, ишончли, тўғри ва адолатли фикрни билдирди.

Юртбошимизнинг АҚШда амалга оширилган ваҳиёна террорчилик ҳуружларидан сўнг Афғонистон ва унинг атрофида бўлаётган воқеалар, қўлаб тинч яшаётган халқларнинг ҳаётига хавф солаётган террорчиликга нисбатан бўлган фикрлари ҳам бутун дунёда ўз адолатли ўрнини топпоқда.

Барчани ташвишлантираётган АҚШдаги террорга ва ҳозирги кўнда Афғонистондаги вазиятга нисбатан асосий фикр Ўзбекистон Республикасининг Президентини И.Каримовнинг берган баёнотида батафсил ўз

аксини топти. Шунини алоҳида таъкидлаш ўринлики, Ўзбекистон Республикасининг Президентини И.Каримов 1999 йилдаёқ «Совуқ уруш»дан кейин террорчилик муаммоси жуذا мураккаблашиб, XXI асрнинг энг хавфли таҳдидларидан ҳам устун турувчи иллатга айланиши мумкинлигини ҳақида катта ташвиш билан гапирган эди.

Давлатимиз раҳбари биринчи бўлиб БМТ ҳузурида Халқаро антитеррор маркази тузиш тақдирини ўртага ташлаган, марказнинг мақсади фақат кўпуровчилик ҳаракатларининг олдини олиш, террорчиларга қарши курашиш эмас, балки уни мувофиқлаштирувчи ва маблаг билан таъминловчи тизимларни ҳам йўқотиш лозимлигини таъкидлаган эди.

Ушбу фикр шунини кўрсат-

моқдаки, И.Каримов террористик ҳаракатларни оқибатларини олдиндан айтиб, инсонларни бунга бефарқ бўлмастикка ундаган эди. Бунини 16 февралдаги Тошкент воқеасидан ҳам кўриш мумкин. Демак, шундай экан, бугунги кўнда Афғонистонда «Толибон» бикинида паноҳ топиб, Мозори Шариф ёки Тохарда, Қўндўз ёки Қўбўлда, Қандаҳор ёки Жалолободда туриб одамқушлик қилаётган террористларга қарши маънавий, моддий, иқтисодий ҳалда ҳарбий жиҳатдан кураш олиб бориш ҳар бир инсоннинг бурчидир.

Президенти И.Каримов раҳбарлигида бутун Ўзбекистон халқи ушбу масала юзасидан тўғри йўл тушди. Мазкур масалада Ўзбекистоннинг йўли тўғри, адолатли, инсонпарвар ҳамда халқаро қоидаларга мос ҳаракат деб баҳолаш мумкин.

(Давоми 2-бетда)

ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИДА БРИФИНГ

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасида маҳаллий ҳамда хорижий журналистлар учун брифинг ўтказилди.

Ўзбекистон Бош вазири Ў.Султонов таъкидлаганидек, у Марказий Осиё жамоатчилигига ҳолис ахборот бериш мақсадида ташкил этилди.

Яқинда Қирғизистонда «Қирғизистон Республикасининг сув объектлари, сув ресурслари ва сув ҳўжалиги иншоотларида давлатлараро фойдаланиш тўғрисида» Қонун қабул қилинди. Унинг 3-моддасига қўра, давлатлараро муносабатларда сувдан фойдаланишнинг пуллик тартиби жорий этилади. Мазкур ҳужжатнинг қабул қилиниши Қирғизистон парламенти депутатларининг иззатлаллигидан бошқа нарсас эмас. Улар суви дунё нахарларида сотиш ҳавасига берилиб, чегаралар орқали ўтучи сувларни табиий эмас, моддий ресурс, деб эълон қилмоқда.

Уларнинг фикрича, Сирдарё оқиб ўтадиган Ўзбекистон, Тожикистон, Қозғистон қишлоқ ҳўжалигига қириқ пули «оқиб кетмоқда». Қозғистон Президентини Н.Назарбоев Қирғизистон Республикасига ташрифи чоғида депутатларнинг сув ресурсларини сотиш борасидаги бу ҳаракатлари ҳақида салбий фикр билдирган эди.

(Давоми 2-бетда)

МАВСУМ

Дехқон ахли орасида қуйидаги ҳикматнамо гап юради: ғаллакор далага уруғ сочаётганда ҳўқизнинг этига тегиб тупроққа тушган дон билан, дафъатан тушганининг ҳосилида фарқ бўлар экан. Бундан қанчалик эрта экилган бугудой шунчалик мўл ҳосил беради деган маъно келиб чиқади.

Бу йил гарчи қўроқчилик билан кечаётган бўлса ҳам пахтачилиги учун жуда қўлай келди. Августнинг иккинчи ярмидан тегиб киришиб, октябрь ойигагача ҳосилни саранжомлаб олган ҳўжалик ва туманлар

АҲВОЛГА ҚАРАБ ТОШ ҚЎЙИНГ

мисолида ҳам дехқонлар имконияти чексиз эканлигини англашимиз мумкин. Мазкур ҳолат эса қўзғи дон экишга ҳам жуда қўл келмоқда. Ўтган йиллари қўзғи изгирида бир амаллаб дон сочиб, униб чиққан ноҳилларнинг ярмини совуққа олдирган, оқибатда ҳосилдорлик паст даражада бўлаётган ҳоллар кўп учради. Жорий йилда бундай камчиликлар тақдорланмаслиги учун табиий жиҳатдан жуда яхши имкониятга эгамиз. Қолаверса, қўзғи дон экишни маромида ўтказиш учун шу йил 14 сентябрда Вазирлар Маҳкамаси махсус қарор қабул қилди. Унда барча алоқадор вазирлик ва идораларнинг экиш жараёнидаги вазибалари аниқ белгилан берилди.

(Давоми 3-бетда)

“МАШЪАЛ” СЎНИБ ҚОЛМАСИН

Ерга эгаллик ҳиссини ошириш, муқдорлик қайфиятини уйғотиш, меҳнатни онгли равишда юритиш, тежамкорликка эришиш, пировард натижада юксалишга юз бориш мақсадида бошланган аграр соҳадаги ишхотлар Самарқанд вилоятида ҳам изчил давом этирилмоқда.

Бугунги кўнда салкам 700 дехқон ва фермер ҳўжаликлари ташкил этилиб, улар иктиврига 73 минг гектардан зиёд ер берилганлиги, 302 ҳўжаликдан 268 тасининг мулкый пай асосида ширкат ҳўжалигига айлантирилганлиги ҳам фикримиз исботидир. Бироқ...

Бироқ, гапшундаки, ҳаётбахш янгиликлар, қувонч-қўшқинлар ҳам «жон сақлаб» келмоқда. Таъфир жоиз бўлса, қўғозбозлик, яъни бажарилмаган ишни қўғозларда қўйиллатиш анашундай иллатлардандир. Айтиш лозимки, бундай қўсур бугунги ҳаёт тарзимишга асло ярашмайди. Биз Пастдарғом туманидаги «Машъал» ширкат ҳўжалигида ана шундай ноҳушликка дуч келдик.

Расмийлаштирилган ҳужжатлардаги камчиликлар, чалқашликлар тадбирларнинг расмийлаштирилганлигини қилингандан далолат беради. 1999 йилда ширкат ҳўжаликлари ташқи этиш бўйича зарур ҳужжатлар тўплами чоғ этилган эди.

(Давоми 3-бетда)

АЗИЗ МУШТАРИЙ!

“Қишлоқ ҳаёти” Сизга ишда, ўқишда, оила даврасида энг яқин ҳамдам, ҳамфикр ва маслаҳатгўй. Газетамизга 2002 йил учун обуна бўлишни унутманг! Бизнинг индекс: 144.

ХИКОЯ

Раҳим бобо эрта азонда туриб қапа атрофини кузатди. Ишқомларда қоп-қорайган чилиги-ю, тўлишиб ўзини кўз-кўз қилаётган қизил, оқ узум, ҳўсайни, шакарангтур, нарироқда эса чарос пишиб ётибди.

Тонг нури дастлаб шу узумзорга тушади. Унинг баргларидаги шудринг эса кўёш нурида худди биллурдек зеболанади... Раҳим бобо ишқом оралаб кетди. Хомтоқлаб ҳар бир новдани мўйлаблаб қўйди. Хализамон нонушта кўтариб нева-

ПОЙЛОҚЧИ

раси Бахтиёр келади. Унгача нариги пайкалдаги «чарос»дан хабар олай-чи, кечаги шамол зарар кўрсатмадимикан?.. Ўзқонд Бахтиёрнинг чакчираниш тилиди. - Хорманг ота! - деди Бахтиёр. - Бор бўл ўғлим, келдингми? Мана ҳозир бирга чой ичамизда! - деди отаси ва нарвонни қўйиб қапа устига чиқашди. Бахтиёр шу ерда чой ичиб, атрофни кузатишни жуда яхши кўрди... -Йўдағилар дурустми? - сўради ота. -Яхши, кеча Салим тоғам келувидилар, сизни сўрадилар, - деди Бахтиёр. -Саломат бўлсинлар! - бу ерга келавермайдилар-да, бир ўтирдик. -Ишларим кўп дедилар, бошқа сафар боғбон бобо олдиларига бораман, дедилар.

(Давоми 4-бетда)

ҚУЁШГА ТАЪЗИМ

“Ўзбектефильм” студияси режиссёри Қўқор Каримов суратига чизилар

Қўёш бир қўчоқ оловдай ўфқдан аста севкин чоғиб келади. Унинг ҳарорати тоғ чўққиларига, қир адирларга, дарахтларга, ўт-ўланларга, ғиёҳларга, чўққилардаги мангу қорликлар қатига, даладаларга, яйловларда ёйилиб юрган қўра-қўра урлар ёлнга, инсонлар қалбига бир-бир кўйиб, ёруғлик отлик нёъмат, ҳаёт отлик тириклик бағишлайди.

Халқимиз қўёшнинг Момо офтоб дея эрқалайди. Унинг шаънига шеърлар, қўшиқлар бағиш-лашади. Қўқор ака КИНО суратга олган фильмларда ҳам ана шу руҳ устувор. Ижодкор “Йил фасллар” туркумидаги “Баҳор”, “Ёз”, “Қўз”, “Қиш” фильмларини маҳорат билан яратиб, илк бор режиссурага қўл урди. Фильмларда матн ишлатилмаган.

Нозик дидли ижодкор тасвирлар орқали фильмларга “Жон”, “Тил” ато этган. Тасвирий топилмалар томошабин диққатини ўзига сеҳрлайди. Тасвир ва мусика ўзаро уйғунлашиб, лирик лаҳзаларни, гўзал табиат манзараларини мўъжизавий ифодалайди. Томошабин беихтиёр табиат гўзаллигига, унинг сержило, рангин ва бетакор оламига шўнғиб кетади.

(Давоми 4-бетда)

ХАЛҚАРО ТЕРРОРИЗМ – МУДЖИШ ХАВФ-ХАТАР

(Боши 1-бетда)

Президентимиз берган Баённонинг яна бир инсонпарварлик томони ҳам шундаки, унда асосан икки принцип мустақамланади.

Биринчидан, бизнинг ҳудудимиздан Афғонистонга қарши ердан жанговар ҳаракатлар амалга оширилишига рухсат берилмаганлиги ва унга йўл қўйилмаслиги;

Иккинчидан, Ўзбекистон ҳудудидан Афғонистонга қарши бомбали ҳужумлар амалга оширилишига рухсат берилмаганлиги ва рухсат этилмаганлиги ҳам жаҳон халқаро инсонпарварлик қоидаларига мос келади.

Марказий Осиё давлатлари ичида Ўзбекистон ўзининг ҳар қандай масала бўйича илдам, адолат, инсонпарварлик талаби асосида фикр билдириши бутун жаҳон жамоатчилиги томонидан қўллаб қувватланмоқда.

Яна шунинг таъкидлаш жоизки, терроризм илдиэларини йўқотмасдан туриб, ҳеч қачон инсониятнинг тинчлиги бўлмайди. Негаки, ушбу илдиз жамиятдаги турли жинсий йўлларга, яъни наркобизнес, кул-яроқ контрабандаси, атраф-табиат муҳитининг бузилиши ва бошқа муҳим жиноятларга ҳам олиб боради.

Ҳозирги кундаги ушбу воқеаларни айрим хориж оммавий ахборот воситалари бошқача талқин этмоқда, улар Ўзбекистоннинг халқаро микросдаги обрўсини, мустақиллигини ва бутун дунё ривожланган мамлакатлари ҳисоблашаётганини кўролмаётганлар. Биз, барча Ўзбекистон халқи, бутун жамоатчилиги Президентимиз И.Каримовнинг тутган йўли ва терроризмга нисбатан билдираётган муносабатларини тўғри деб баҳолаймиз ҳамда қўллаб қувватлаймиз.

Умуман олганда, халқаро террорчилик бугунги кунга келиб ер юзидagi умумий тинчлик ва оқошталликка, табиат барқарорлигига, жамият тараққиётига рўй-роост таҳдид солаётган.

Шундай экан, унга қарши курашда ҳеч қандай турмаслиги лозим.

Яна бир нарса ҳозирги пайтда бутун жамоатчилик фикрини ўзига тортоқда. Бу давлатимиз раҳбари И.Каримовнинг Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги мухбири билан сўбатида.

Юртбошимиз таъкидлаганидек: "Ҳушёрлик, оғоҳ бўлиб яшаш – бу бир кунлик ёки бир ойлик мавсумий масала эмас, балки кундалик иш, кундалик амалий ҳаракат бўлиши лозим". Демак ушбу фикрнинг тўғрилиги шунинг кўрсатмоқдаки, Ўзбекистон ўз тинчлиги ва халқининг фаровонлиги учун тўғри, адолатли йўл тутаверади. Халқимиз бу мақсадни амалга ошириш учун эса Президентимиз раҳбарлигида ҳар қандай ғаламисларга нисбатан қаттиқ туради.

Шу муносабат билан ҳам Афғонистон ҳудудига уя қуриб олган экстремистик марказларга, террорчиликка қарши қаратилган ҳаракатларга қарши олиб борилаётган сиёсат қанчалик тўғрилиги ғувоҳ бўламиз.

Шунинг таъкидлаш мумкинки, ўзини мусулмон деб даъво қилаётган, аммо қилмишлари қотиллик, қўрқувчилик, бутун дунё халқларининг ҳаётини баҳордб этишга уринаётган ва шавитларга солаётган бундай экстремистлар, террорчилар бутун халқ, қолаверса, бутун мусулмон дунёси номидан гапиршишга ва иш олиб боришга ҳақ-хуқуқи йўқ.

Ҳозирги ҳолат ҳам шунини кўрсатмоқдаки, афғон халқи-

га нисбатан эмас, балки у ерда уя қуриб, инсонлар но-тинчлиги ва ҳалокатига сабабчи бўлаётган террористлар ҳамда уларни қўллаб-қувватлаётганларга қарши ҳар доим курашишни тақозо этмоқда.

Бунинг учун эса бутун дунё халқлари бундай хавфни дарҳол тал-томири билан емириб ташлаш йўлида бириктирилган лозим бўлмоқда.

Хуллас, террористик тўдаларга қарши курашиш, инсоният ҳаётига бўладиган ҳар қандай муҳим воқеалар олдини олиш шу куннинг долзарб масаласи бўлиб, у ҳар бир фуқароннинг бурчидир.

Зеро, бунинг учун оилада, болаларни мактабгача тарбиялаш муассасаларида, мактаблар, лицей, коллежлар ва бошқа ўқув даргоҳларида ёшлар ўртасида тарбиявий ишларни қўйиштириш, уларни ҳар хил экстремистик-диний оқимлардан, террорчилик ҳаракатларидан асраб-авайлаш ҳақида қайғуриш лозим.

Бу борада эса барча сиёсий партиялар, маҳалла кўмиталари, телевидение, радио ва матбуот органлари ҳам алоҳида фаоллик кўрсатишлари лозим.

Айниқса, диний идораларга қарашли матбуотларда, жума намозларида муқаддас Кўрбон ва бошқа диний китоблардаги халқни тинчликка, биродарликка, ҳамжиҳатликка бошловчи, қорловчи, ҳар хил зарарли оқимларга берилмасликка қарши чорлар қилиш ҳам катта наф беради.

Жуманазар ХОЛМУМИНОВ, Республика ИИБ Академияси "Фуқаровий-хуқуқий фанлари" кафедраси бошлиғи, юридик фанлари доктори.

(Боши 1-бетда)

Агар, баъзи бир ахборот манбалари оламга тарқатган хабарларга ишониладиган бўлса дарё устидаги кўприкни ҳам, чегара тўсиналарини ҳам томоша қилиб бўлмас эди.

Сурхондарёликлар эса Ватан дахлсизлиги, юрт осойишталигини таъминлашда ўзларининг ҳам бевосита дахлдорликларини бир зум ҳам эсдан чиқармаган ҳолда, далаларда катта меҳнат эвазига етиштирилган ҳосилни йиғиш-

тўйининг оқшомги базмига бошлаб борди: ота-бола билан ҳар кун ҳисобқилладиган овруполикларга ўзбек тўйларидagi тўқин-сочинлик, фавқулоддаги хурсандчиликлар ҳудди тушда кўргандай бўлганлигини ўзингиз ҳам билиб турган бўлсангиз керак.

Мен "Озодлик" радиосининг мухбирларидан бири Зебунисо билан Термиз таассуротлари ҳақида гаплашдим. Зебунисо аввал Термизда бўлмаган экан. Бозорларга боришти,

ОМОН БЎЛАЙЛИК

тириб олишда илгаригилардан ҳам жонбозлик билан меҳнат қилмоқдалар. Олтинсой ишқомларда охириги узуллар узиб олинаётган бўлса, Дашнобдо анори пишиди. Мен сизга айтсам, бу йил Қизилқирғизнинг қовчулари бозорларга сизма кетди. Пахтакорлар шартномани бажармоқ учун гайрат қилаётган бўлса, ғаллакорлар шитоб билан яхшилаб шудгорланган, кесаклари майдаланган далаларга уруғ сочмоқдалар.

Қаҳрамон шоиримиз "Билганидан қолмас тиримлик!" деганидек, ҳаёт илгариги маромада давом этмоқда. Вилёт ҳокимининг матбуот котиби, талантли журналист Рамазон Ашуров хориқлик журналистларнинг катта гуруҳини бир

хонадонларга кирипти, кўчаларни томоша қилиб, кўп одамлар билан суҳбатлаштипти.

Одамларнинг самимилиги, ҳеч нарсадан ҳадиксирмаслиги менга жудаям ёқди! - Зебунисонинг сурхондарёликларга, хусусан термизликларга берган бу таърифидagi эътирофи, олдиндан ўзим билсам-да барибир кўнглимни кўтариб юборди. Чунки ХХI асрда бундай сифатларни ҳамма жойда ва ҳаммага нисбатан ҳам қўллаб бўлмайди. - Ишқилиб, омон бўлайлик!

Тоҳиддин РАЗЗОҚ, "Қишлоқ ҳаёти" мухбири.
17 октябрь. Термиз шаҳри

БУ – БАРЧАНИНГ ИШИ

Терроризм – инсоният бошига тушган офат. Унинг аниқ манзили йўқ. Маслак, мақсади – ёвузлик.

Бир нарса аниқки, бу ҳаракат бошида дунёдаги тинчликсевар кўчаларни, ривожланиш йўлидан бораётган мамлакатларни, тинчлигимиз, тараққиётимизни кўролмаётган ҳасадгўй, нияти қора, кўнгли қир, қўли қон кишилар туради.

Президентимиз беш-олти йилдан бери халқаро терроризмга қарши биргаликда курашиш ғоясини илгари суриб келадилар. Афсуски, кўп давлатлар шу кунгача бу муҳим масалага унчалик эътибор бермади.

Ва нисоят, Америкада рўй берган дахшлатли офат дунё афғор оммасини жунбушга келтирди. Терроризмга биргаликда курашмаса бўлмаслигини амалда кўрсатиб қўйди. Бугун дунёдаги 100 дан ортиқ мамлакат терроризмга қарши уруш бошлаган АҚШ билан ҳамфикр эканлигини билдирганлиги фикримизнинг исботи бўла олади.

Биз пахтакорлар юртбошимиз Ислам Каримовнинг бу борадаги Баённотини тўлиқ қўллаб-қувватлаймиз. Тинчлик учун барча биргаликда курашиш, бу курашдан ҳеч қим четда турмаслиги керак.

Майрамжон СӨТВОДИЕВА, Бешарик туманидаги "Ўзбекистон" ширкат хўжалиги аъзоси.

Шу кунларда ниғоҳимиз олис Америкада, яқин қўшимиз Афғонистонда. АҚШ давлати халқаро терроризмга қарши, тинчлик, тараққиёт душманларига қарши ўт очаяпти. Бу хайрли ишга дунёдаги жуда кўплаб мамлакатлар қатори бизнинг давлатимиз ҳам хайрихоҳлик билдирапти.

ЯКДИЛМИЗ, ҲАМЖИҲАТМИЗ

Президентимизнинг бу борадаги сиёсатини, давлатимизнинг позициясини нотўғри талқин этаётган кучлар ҳам йўқ эмас. Биз зиёлилар шу кунларда жамоларда, аҳоли гажум жойларда бўлиб, халққа Президентимиз Ислам Каримов Баённотини ўқиб беряпмиз. Одамларга вазиятни, масала моҳиятини тушунтиряпмиз.

Қачондир бу дахшлатли офатга қарши кураш бошлангани керак эди. Мана бошланди. Энди дунёдаги барча тинчликсевар кучлар бу балога қарши биргаликда, баҳамжиҳат курашиши зарур. Бусиз ёрқин келажақни тасаввур этиш мумкин эмас.

Хайриддин УСМОНОВ, Поп туманидаги 4-ўрта мактаб директори.

ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИДА БРИФИНГ

(Боши 1-бетда)

Қозғоғистон ҳукумати эса Тўктагул сув омбори бир вақтлар иттифок маблагига, журналистлар ибораси билан айтганда, жамоа ҳам бўлиб қўрилганини эслатиб ўтди.

Мазкур Қонун муаллифлари Қирғизистон Республикаси қўллаб-яшнашининг янги фалсафасини илгари суриб, Халқаро сув ҳуқуқини, Тўктагул сув омбори яратилиш тарихи ва унинг нима мақсадда қўрилганини четлаб ўтмоқда. Дунёдаги ҳеч бир давлат чегаралар орқали ўтувчи дарёлар сув ресурсларини ўзининг хос ва бўлинмас мулки деб эълон қилмайди. Бутун тарақли топан дунёда бундай дарёлардан фойдаланиш борасидаги давлатлараро муносабатлар чегаралар орқали ўтувчи дарёларнинг табиий оқимини бўзмаган ҳолда уларнинг сувидан оқилона фойдаланиш борасидаги битимларга асосланади.

Ўзбекистон сув ресурслари учун пул талаб қилишни асосиди деб ҳисоблайди. Қирғизистон Республикасининг бу намоёйшқорона ҳаракати ички иқтисодий муваффақиятсизликларни ташки омилига бoғлашга уринишдир. Йўқса, сўнгги вақтда Қирғизистон матбуотида чоп этилаётган катта-катта мақолаларда 22 йил давомида Тўктагул сув омборидан бошқалар ҳам фойдаланиши натижасида Қирғизистон маҳрум бўлган миллиардлаб даромад ҳисоб-китоби келтирилганлигини қандай баҳолаш мумкин? Сирдарёнинг ирмоқларидан бири бўлган Норин дарёсиди шундай "катта тўғон" қурилиши тарихидан баъзи лаҳзаларни келтириб ўтамин. Таассурот туғилдики, гўё Тўктагул сув омбори қурилмагунча Ўзбекистонда деҳқончилик қилинмаган. Статистика маълумотларидан кўринадиган, 1975 йилгача юқорида айтиб ўтилган дарёларнинг табиий оқими эвазига фақат Ўзбекистонда 3,4 миллион гектардан ортиқ ер сугориларди, вегетация даяридаги эҳтиёжни қорларнинг эриши ва ирмоқлар ҳисобига табиатнинг ўзи қопларди.

У даврда қамида 2 миллион гектар ердан пахтачилик учун фойдаланилган, ҳозирда эса пахта майдонлари 1,5 миллион гектаргача қисқарган. Боз устига, экин майдонлари айнан Сирдарё сувидан сугорилидиган ҳудудларда қисқартирилган. Намлик талаб қиладиган экинлар ҳақида гап кетганда, Қозғоғистон ва Тожикистонда ҳам шундай вазият кузатишмоқда.

Тўктагул сув омбори қурилгунча Мирзачўлдаги сугорилидиган ерларнинг 270 минг гектарга қўйилишга Қайроққум сув омбори ҳисобига эришилган эди. У 1957 йилда Сирдарёда Ўзбекистон ўрта оқими ва Қозғоғистон қўйи оқимининг сувага эҳтиёжини тартибга солиш мақсадида бунёд этилган.

Ҳар йили Ўзбекистон ва Тожикистон ўртасида Қайроққум сув омборидан ҳамкорликда фойдаланиш тўғрисида битим имзоланади. Унга мувофиқ, давлатлар электр энергияни тенг улушларда тақсимлайди, ёзда сув оқизилганда Тожикистондан, қишда сув тўпланиши керак бўлганда Ўзбекистондан олади. Бу жараён ўзда йиллар давомида ҳеч бир муаммосиз ва ўзаро дъволарсиз давом этмоқда. Тўктагул сув омбори қурилгандан сўнг Қирғизистон электр энергетикаси сув тўпланиши ва Норин дарёси савлаганини боис тақчил бўлиб қолди. Ёз пайтида Қирғизистон энергетика тизими ортиқча энергия ишлаб чиқарар, қишки тақчил масвумда эса электр энергияси Ўзбекистон ва Қозғоғистондан олинади.

Мустақилликка эришгандан кейин Қирғизистон ҳукуматининг қарори бўйича Нориннинг лойиха иш тартиби ўзгарди, у ирригация-энергетикадан фақат энергетика иншоотида айланттирилди. Республикада аввалги йиллардагидан уя баробар кўп электр энергияси, шундан 80 фоизи қишда ишлаб чиқара бош-

ланди. Бу эса электр станцияси турбиналари остидан катта ҳажмда сув оқизилади, демак-дир.

Қишда Қозғоғистон ҳудудига Сирдарёнинг музлаши сабабли катта ҳажмдаги сув Орол денгизига етиб бормай, Ўзбекистон ҳудудига оқибди обдорилмоқда ва минглаб гектар экин майдонларини сув босмоқда, вегетация даярида эса сув таъминоти кескин пасаймоқда. Минтақа давлатларига 770 миллион АҚШ доллари миқдоридида тўғридан-тўғри умумий иқтисодий зарар келтирилмоқда, шу жумладан сугориладиган деҳқончилик 400 миллион доллар зиён кўрмоқда. Қолаверса, сув ресурсларидан мустақил фойдаланишни даъво қилаётган мамлакатнинг ўзи сув омборларини йил бўлиб ишлатиш сабабли электр энергияси ишлаб чиқаришнинг мунтазам қисқаришидан қири келажақда бундан ҳам кўпроқ зарар кўради.

Ўзаро боғлиқ омиларнинг тақдим этилаётган тахлил оидий одамларга етказилиши керак. Шунда улар Сирдарё ҳавзасидаги сув-энергетика ресурсларидан фойдаланишнинг лойиҳавий тартиби бузилиши оқибатларини яхши англаб етдилар. Бу масала оммавий ахборот воситаларида Ўзбекистон ва Қирғизистон ўз муаммоларини бир-бирига ўзаро газ ва сув етказиб бериш орқали ҳал қилмоқда, дея талқин қилинишига Ўзбекистон қўшилмайди. Қўшиларишимиз эса бу гапни ушлаб олиб, атайлаб одамларни дақиллатмоқда, ҳисоб-китоблар асосида газ эмас, электр энергияси етишти тўғрисидаги асосий гапдан қалғитмоқда. Тенг ҳуқуқлилик тамойили асосида ягона сув тизимидан оқилона фойдаланиш учун унинг қатнашчилари сув тақсимлаш улушларини таъминлайдиган қелишларни энергия алмашини тартибига қатъий риоя этиши шарт.

Бирок барча ахборот агентликлари ҳам масала моҳиятини ҳар доим ҳаққоний баён етмагяпти. Интерфакс-Қирғизистон агентлиги Қирғизистон бoш вазирининг биринчи ўринбосари баёнотига сунъий, жорий йилнинг 15 апрелида хабар тарқатдики, Ўзбекистон газ етказиб беришни тўхтатгани боис аҳолининг кўпроқ электр энергиясидан фойдаланишига ўтиши юзасидан қоралар қўрилмоқда.

Бу шунинг аниқладики, қуз-қиш масвумида Тўктагул сув омборида кейинги ёзда қўшни Ўзбекистонга бериш учун етарлича сув тўпланадими, дейди у.

Хабар муаллифлари "Қирғизгаз" қарзинерлик жамиятининг Ўзбекистонга қарзининг валютлада тўланадиган қисми 0,6 миллион АҚШ долларидадан, махсулот билан тўланадиган қисми эса 1,150 миллион доллардан ошиб кетганини айтишни унуттишган. Битимга кўра, Ўзбекистон газ ичун тўловнинг 50 фоизи валютлада, қолгани эса махсулотлар билан амалга оширилади.

Қирғизистон ҳукуматида Тўктагул сув омборида сув тўпланиши масаласида яқдиллик йўқ. Унда Бош вазир ва унинг биринчи ўринбосари фикрлари ўртасидаги фарқни қандай изоҳлаш мумкин?

Жорий йилнинг 13 октябрда Қирғизистон Бош вазир, кеч бўлса-да, расмий телеграмма жунатиб, Битимга риоя этиш ва сув омборида суви сақлаб қолиш мақсадида Ўзбекистондан 532 миллион киловатт/соат миқдоридида электр энергияси олишга тайёр эканлигини тасдиқлади.

Оммавий ахборот воситалари орқали курақда турмайдиغان гаплар билан жаматчиликни қалғитишга уриниш яққол кўзга ташланмоқда.

Ўзбекистон яхши қўшничилик муносабатларини сақлаш сиёсатида қатъий амал қилиб, ҳар икки томон манфаатларига хизмат қилувчи битимга тўлиқ риоя этади.

(Ўза)

"Қўқонғой" акция-дорлик жамияти янги пахта ҳосили чигитидан 623 тонна истеъмол ёғи ишлаб чиқарди.

МАҲСУЛОТ ЭКСПОРТГА

-Бугунги кунда тўрт хил ёғ ишлаб чиқаряпмиз, - деди жамият раиси Рашидхон Каримов "Туркистон-пресс" мухбирига. - Анваржон Тошматов ва Обиджон Юнусовлар сингари изланувчан ходимларимиз ёғ махсулотларини янада кўпайтириш борасида илмий излаишлар олиб боришаёпти.

Р.Каримовнинг айтишича, қорхона ўз фойдаси ҳисоби-дан яқинда шаҳар четида дам олиш маскани қурди. Бу ишчиларнинг дам олиши учун катта имконият яратди.

- Йилгига ўн ун минг тонна истеъмол ёғи ишлаб чиқариш имкониятига эгамиз, - сўзини давом еттирди жамият раиси. - Шу мақсадда еттига тўрт миңгадиган уч миңг олти юзта фермер билан шартнома бўйича ишляймиз. Фойдага келсак, даромадимиз келгусида янада кўпаяди. Чунки мева данагиндан шифобахш мой олиш бўлишимиз ҳадемай ўз махсулотларини хорижга экспорт қиладим.

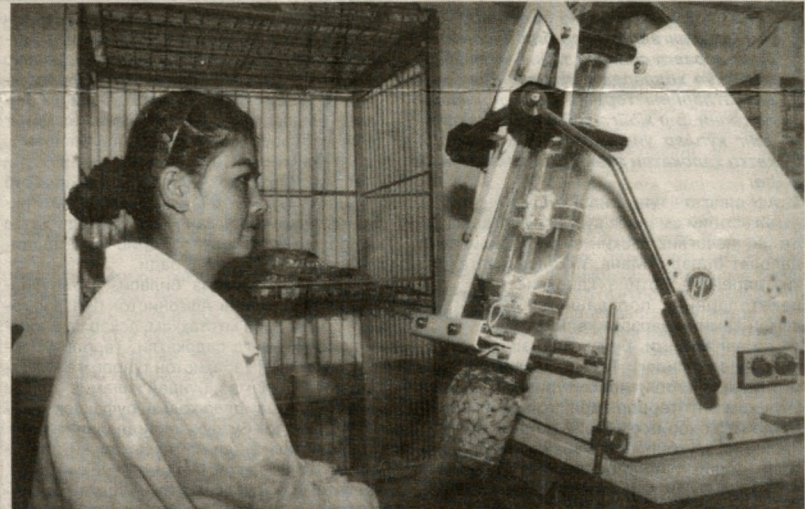
"Туркистон-пресс"

Осмоновлар улкан иншоотлар, гиж-гиж қуварлар, агрегатлар мажмуаси... Бу манзара минглаб кишилар ишлайдиган Косон ёғ-экстракция комбинатидир.

Қорхонанинг бoш муҳандиси Бахриддин Эгамбердиев шундай дейди:

-Мустақиллиқнинг дастлабки йилларида, тўғриси, анчагина гангит қолган эди. Россия технологияси билан ишлаётган қорхонамизга эҳтиёт қисмлар келиши оғирлашди. Мутахассислар билан маслаҳатлашиб, агрегатларни таъмирлашни, энгилроқларини цехларимизда ясаб олишни йўлга қўйдик. Эндиликда эса республикамиз санаят қорхоналарида энг мураккаб, ноёб агрегатлар ва уларга эҳтиёт қисмлар ишлаб чиқарилмоқда. 1990 йилларда қорхонамиз атиги тўрт хилдаги махсулот ишлаб чиқарган бўлса, эндиликда улар турли-ғирмадан ортиб кетди. Бизнинг махсулотлар рақобатбардошлиги билан турдош қорхоналарникидан кўра бозоргирок.

Автоматик линиялар ўрнатилиши, ишлаб чиқаришни асосан автоматлар, роботлар бажариши қўллаб ишчи ўринларини қисқартиришга олиб келарди. Буни ҳисобга олиб биз, янги-янги ишчи ўринларини яратишга киришдик. Совун ишлаб чиқариш цехи, қандолат, сутни қайта ишлаш, музқаймоқ, қурилиш материаллари ишлаб чиқариш цехлари - уларнинг ҳаммаси...а қамида 250 ишчи ўрни яратилди. Соатига 3000 донга бир литрли идишга ёғ қадоклайдиган автоматик линия, яъни "КОСОН ПОЛОН ОЙЛ" қўшма қорхонаси ишга туширилиб, 18 киши ишли бўлди. Китоб шахрида ҳам маъданли сув қадоклайдиган цехимиз ишлаб

"МАКМА" МАКАРОНЛАРИ

Бухоро шаҳридаги "Макма" масъулияти чекланган жамият асосан макарон махсулотларини ишлаб чиқаради. Унинг вилотдаги кичик ва ўрта бизнес тизимида алоҳида ўрни бор. Чунки, ушбу кичик қорхонада ишлаб чиқарилаётган махсулотлар нафақат сифатли, балки бозор нархидан анча арзон ҳамдир.

Ҳозир бу ерда 10 турдан ортиқ макарон махсулотлари ишлаб чиқарилмоқда. СУРАТДА: қорхона қадокловчиси Феруза Собирова.

Собир ЗУФАРОВ (Ўза) олган сурат

чиқарган махсулотлар яқин хориж мамлакатларига экспорт қилинмоқда. Ёрдамчи хўжаликларида ҳам ўнлаб кишилар меҳнат қилмоқда. Бу ишларнинг ҳаммаси қорхонамизнинг соф фойдаси ҳисобидан бўлаётган.

Ёғ ишлаб чиқаришда жараёнларни тезлаштириб, кимёвий компонентларни иқтисод қиладиган, атраф-муҳитга зарар етказмайдиган замонавий усуллар ўрнатилди? - дея савол берамиз бош муҳандисга.

КОСОНДА ШУНДАЙ КОРХОНА БОР

САНАОАТ

-Албатта. Бу жараёнлар изланишларимизнинг асосини ташкил қиладим. Янги қурилмалар ўрнатганимиз боис йил бошидан бўён икки юз тоннага яқин юқори сифатли бензин иқтисод қилинди. Турли зарарли қичитлардан тозалайдиган, оқшоқча ташушлардан сақлайдиган замонавий усуллар ҳам эндиликда тозаланик, озодаликка хизмат қилмоқда. Мутасадди мутахассислар бу борада хануз изланиш олиб бормоқдалар. Электр энергияси, табиий газ иқтисод қилиниши учун энг арзонёнигилардан, яъни нефт қичиндисида фойдаланаямиз. Шунинг эътирофида лозимки, қорхонамизнинг равнақ топишда, янги-янги ишчи ўринлари яратишда муҳандис-техник ходимларимизнинг хизматлари бекиёсдир. Шокир Ўринов, Илхом Ғиёсов, Тўра Холмирзаев, Абди Саидов, Жўра Раҳматовлардек му-

"ТИНЧЛИК УЧУН МЕН НИМА ҚИЛЯПМАН?"

Президентимизнинг "Ҳушёрлик, оғоҳ бўлиб яшаш – бу бир кунлик ёки бир ойлик мавсумий масала эмас, балки кундалик иш, кундалик амалий ҳаракат бўлиши лозим", деган сўзлари ҳар бир кишини ҳаётга, тева-рак-атрофига, маҳалласига, қишлоғига, керак бўлса, қўчасига, оиласига уйғоқ кўз билан қарашга ундайди.

Мен элнинг шундай гапини эшитганман: "Бепарволикдан қўрқ, қоқайдликдан қўрқ, у сени чексиз фожиаларга олиб боради".

Ўзим фермерман. 18 гектар ерим бор. Ғалланинг ҳам, пахта-нинг ҳам режасини ошириб бажардим. Гектаридан 61 центнердан пахта олдим. Гоҳида авжим келади. Шерҳ ҳам ёзиб тураман. Илмни яхши кўраман. Навоий бобомиз айтган:

Эрурсен шоҳ - оғоҳсен сен, Агар оғоҳ сен - шоҳсен сен.

Пахта эккан даламизнинг чеккасида дараклар бор. Шовул-лаб турибди, қўрқам бўлиб турибди, деб шу даракнинг бўй-бастига қараб,хурсанд бўлиб юраверсам, унинг танасига қўрт тушган бўлса, мен у қуртни кўрмасам, кўрсам ҳам бепарво ўтиб кетаверсам, эртага даракт нима бўлади?

Ҳаёт – даракт. Террористлар ҳаёт дарактининг танасига тушган қурт.

АХВОЛГА ҚАРАБ ТОШ ҚҲЙИНГ

(Боши 1-бетда)

Агар мутасаддилар мазкур қарорга биноан иш тутишса, галлакорлар уруғлик, транспорт, мадданли ўғит, нефть маҳсулотлари, техника каби масалаларда зориқчи билмасликлари лозим. Шунингдек, ушбу қарорда киши муддатлари ҳам алоҳида кўрсатиб ўтилганки, бу мавсумнинг қўзилиб кетмаслигида муҳим аҳамиятга эгадир. Унга қўра экишга Қорақалпоғистон Республикаси, Хоразм, Бухоро ва Навоий вилоятларининг шимолий ҳудудларида 10 сентябрдан, Жиззах, Сирдарё, Самарқанд вилоятларида 15 сентябрдан, Фарғона vodiysida 20 сентябрдан, жанубий вилоятлар – Сурхондарё ва Қашқадарёда эса 25 сентябрдан экишга киришилиши ва бир ойда мавсумни яқлаштириш лозим.

Шу кунгача 2002 йил ҳосили учун бошқоқли дон экилиши режалаштирилган 1059 минг гектар сугориладиган майдонларнинг 871,8 минг гектари экишга тайёрланган ва шундан 814,3 минг гектарига уруғ сепиб бўлинган. Бу режанинг 77,8 фоизи демакдир. Андижон, Бухоро, Наманган, Навоий, Самарқанд, Тошкент каби вилоятларда эрта-индин экиш тугалланган. Лекин Қашқадарё ва Сурхондарёда экиш 37-41 фоизга бажарилди, ҳолос. Бу рақамлардан, афсуски, ушбу вилоятларда экиш мавсумининг белгиланган муддатларида яқунланмаслик хавфи туғилмоқда. Дон экиш мавсуми айти қизиган шу кунларда алоқадор идора ва ташкилотларнинг барчаси ҳам Вазирлар Маҳкамаси қарорини тўлиқ бажараётгани йўқ.

“Ўқимасанот”, “Ўқимаслоқхўжалиқим” ва уларнинг жойлардаги ҳудудий ташкилотлари айби билан 100 минг гектардан ортиқ ерга фосфорли, жами экилган майдонларга эса қалий ўғитидан бир кило ҳам берилмасдан уруғ себилганини қонқарли ҳолат деб бўладики? Оқибатда дон экиш арготехникасига оид айрим талаблар қўпол равишда бузилмоқда. Фаллакор эса эртага бу далалардан юқори ҳосил олишдан умидвор бўлиб, меҳнат қилмоқда.

Қуғи-қишқи тадбирларни ўтказишга техникаларни тайёрлаш ҳам талаб даражасида эмас. Шу кунгача ҳайдов тракторларининг 71, пулларининг 82, ер текислагишларининг 91 фоизи таъмирдан чиқарилиб, соҳа халқатга келтирилган, ҳолос. 2002 йил ҳосилининг баракали бўлиши наинки галлакорга, балки, техника, қиммий ўғит ва дорилар, нефть маҳсулотлари етказиб берувчи таъминотчиларга ҳам боғлиқдир. Улар зиммаларидаги мажбурият юқини киши қилишлари, ўз ишига, айниқса, бугунги ғанимат онларда ўта масъулият билан ёндашишлари даркор. Агар шундай ишласак, дон экиш мавсумини 25 октябргача тугаллашга эришамиз. Бу тўлиқ низолаш олиш ва уларнинг ноябр ойда туллаш даврини кўнглидагидек ўтказиш имконини беради. Натияжада келгуси йил галла хиромиямиз кутилган миқдорда бўлиши мумкин. Демак, алоқадор идора ва ташкилотлар мутасаддилари ҳозирданок галлакорларга камарбаста бўлмоғи, улардан ёрдамни дариг тутмасликлари керак.

Тоҳир ДОЛИЕВ,
“Қишлоқ ҳаёти” мухбири.

ДОРИ ОЛМОҚЧИМИСИЗ...

Мабодо зарурат бўлиб дорихонага кирсангиз маҳсулот сифатига эътибор беринг.

Чунки баъзи дорихона мудирилари дори-дармонларни маҳсул қўриқдан ўтказмасдан сотишга, тезроқ фойда қўришга ҳаракат қилишади. Бу эса истеъмолчининг соғлиғига жиддий хавф солиши мумкин. Сирдарё вилоят монополиядан чиқариш ва рақобатни ривожлантириш ҳудудий бошқармаси ходимлари бир қанча ҳусусий дорихоналар фаолиятини ўрганиб шундай хулосага келишди.

Дори-дармон савдосида ҳалол ва инсофли бўлиш жуда муҳим, деди Сирдарё вилоят монополиядан чиқариш ва рақобатни ривожлантириш

САЛОМАТЛИК

ҳудудий бошқалиқнинг биринчи ўринбосари Икром Худойбердиев “Туркистон-пресс” мухбирига. Чунки бу иш инсон саломатлиги билан боғлиқ. Афсуски, ҳамма ҳам бу масалага етарлича эътибор беришмапти. Масалан, “Эрка” ҳусусий дорихонасида бўлган дориди 840 сўмлик аллохолдориси маҳсул қўриқдан ўтказилмасдан сотилаётганига ғувоҳ бўлдик.

Икром Худойбердиевнинг айтишича, мазкур дорихонада “Истеъмолчиларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисида”ги қонуннинг бешинчи бандига зид равишда бинонинг пештоқига юридик манзил, дорихонанинг номи, иш тартиби ёзиб қўйилган. Устига-устак пештахтадаги 21 тур дори-

дорихона соҳиблари ҳам 5 хил турдаги 7 минг 50 сўмлик, “Дармон” ҳусусий дорихонаси эгалари эса 4 турдаги 51 минг сўмлик маҳсулотнинг нима сабабдан лаборатория қўриқдан ўтказганини изохлаб беришолмади.

Мутахасссларнинг фикрига қараганда, нўхатдеккина сифатсиз бир бўлак дори кишини ҳатто ўлдириб қўйиши ҳам мумкин экан. Шунинг учун биз сифатсиз дори – дармон сотаётган кишиларга қарши кескин қоралар қўллашмиз. Бу галги текшириш юнига ва бизнинг талабимизга қўра саккиз нафар дорихонасининг лицензияси бекор қилинди, ўнлаб дорихона соҳибларига жарималар солинди, деди сўзининг якунида И.Худойбердиев.

“Туркистон-пресс”

Фарғона вилояти Фарғона туманида “Фарғона” ширкат хўжалиги бор. Бу жамоада одамлар сидқидилдан ишлашади. Хар қарич ер, хар қатра сув, хар килограмм ўғит қатъий ҳисобда.

Жамоада “ўзиники”, “бола-чакамнинг ризи” деган тўшунча қарор топти. Ишонинг, ижарачилар хўжалиқнинг маҳсулотига – меваси, сабзавот, ўт-емига зарра кўз олайтириш-

БИР ХЎЖАЛИҚНИНГ ИБРАТЛИ ИШЛАРИ

ИЗЛАНИШ

Бир қарашда бу майда иқир-чиқир. Аслида хўжалиқ юристида унинг нафи катта. Ўйланг, баъзида рўзгор, уй таъмиши, иқир-чиқарлар билан одамзот қўмилиб қолади-да... Меҳнат-кашини кўнгли тўқ бўлса, иши унумли бўлади, соғлом юради.

Хўжалиқдаги 370 гектар пахта майдони 202 нафар ижарачи иқтиёрида. Ўз томоқсизда ишлаганидек жон қойитиб, ишлашади улар. Агар шундай ишламаганида ўтган йили Майрамхон Нишонов, Феруза Қўчқорова, Мақсудахон Қозоқбоева, Дилоромхон Нишонов, Шерматжон Холиқов, Ботирхўжа Мадаминовлар биринчи теримдаёқ 34-37 центнердан пахта териб олишармики?

Раиснинг ишонгани – ишбошлар, ширкат хўжалиқининг хар бир аъзоси. 620 гектар ер фаллазор – 175 нафар ижарачига бўлиб берилган эди. Мўл ҳосил сара бугдой етиштирилди, асти қўяверасиз. Ширкат хўжалиги 1790 тонна ўрнига 2224 тонна донни давлатга сотди.

Хайдарали УЗОҚОВ,
Собиржон ДАДАХҲАЕВ.

Мухаммади ака Элмуродов ўттиз йилдирки Шахрисабз туманидаги “Наврўз” ширкат хўжалигида ҳайдовчилик касбини аъзолаб келяпти. Шу боисдан ҳам у кишини хўжалиқда барча бирдай ҳурмат қилади.

У ўзига бикритилган КамаЗ русумли машинанинг доимо бенуқсон ишлашини таъминлаб, эл-улус оғирини енгил қилаяпти.

СУРАТДА: ҳайдовчи М.Элмуродов.

Шавкат СУЛТОН олган сурат.

КҮЛ ТАБИИЙ ТОЗАЛАНАДИ

Оролни кутқариш халқаро жамағармаси Оролбўйи минтақасидаги экологик вазиятни яхшилаш борасида бирмунча ишларни амалга оширмоқда.

Жамағарма томонидан Ўстюртдаги суви тортилиб бораётган кўллارнинг сатҳини пасайтирмадан сақлаб қолишга йўналиш берилган лойиҳалар ишлаб чиқилди.

Чунинки, Қўнғирот ва Мўйноқ тумани ҳудудида жамағарма маблаг ҳисобидан умумий баҳоси 2 миллион 698 минг АҚШ доллари миқдоридagi иккита лойиҳа бўйича қурилиш ва мелиорация ишлари бошлаб юборилди. Жумладан, Судочье қўлига кўйилган Амударё ўзанининг қат қирғогидан бошлаб суви тортилиб бораётган кўллар-

ни туташтирувчи 8 километрли экологик канал, шунингдек, кўллар оралиғида узунлиги 2 километр бўлган 2 та канал қазилмоқда. Бу каналлар орқали Судочье қўли Акшўба ва Тайби кўллари билан боғланиши ҳамда кўллар сувининг айланма ҳаракати ҳосил қилинади. Натияжада ўта шўрланган кетган кўл сувининг табиий ҳолда тозаланиши имкони туғилади.

Бу ишларни халқаро тендерда ғолиб чиққан Хитой Халқ Республикаси сув ресурслари ва гидроэнергетика корпорацияси вакиллари «Қорақалпоқсувқурилиш» акционерлик жамияти билан ҳамкорликда олиб бормоқда.

(ЎЗА)

АНЖУМАН СУВГА РАВОН ЙЎЛ КЕРАК

Тошкент Давлат иқтисодий университетиди бўлиб ўтган халқаро илмий анжуманда ирригация ва мелиорация муаммолари, уларни ҳал этиш йўллари муҳокама қилинди.

Анжуманда иштирок этган Англия, Украина, Ўзбекистон олимлари ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш учун биринчи навбатда тупроқни соғломлаштиришнинг биологик методларидан фойдаланиш лозимлиги ҳусусида фикр билдирдилар. - деди “Туркистон-пресс” мухбирига Ўзбекистон Республикаси Макроиктисодий ва статистика вазирлигининг Иқтисодий сиебат самарадорлиги маркази бош илмий ходими Э.Раҳимов. - Бу дегани катта-катта дарахтзорлар ташкил этиш, тупроқни соғломлаш, ҳайдамай ишлов бериш, кўп миқдорда чиқиндиларни майдалаб солиш, бедазорларни кўпайтириш демакдир.

Э.Раҳимовнинг айтишича мавжуд ариқ-зовурлар ҳолатининг талабга жавоб бермаслиги мамлакатимизда юзга келган мелиоратив вазиятни янада мушкуллаштирмоқда. Мавжуд 4800 сув ўзанидан 1200 таси қайта қазилиш талаб этади. Магистрал ва хўжалиқлар ариқ-зовурларнинг ўн фоизи таъмирга муқтож.

Анжуманда, - дея давом этди Э.Раҳимов, - республикадаги 4259 минг гектар сугориладиган ерларнинг 8 фоизи, яъни 366 минг гектари мелиоратив жиҳатдан қониқарсиз ҳолатда эканлиги қайд этилди. 2220 минг гектар ер майдони ў ёки бу даражада шўрланган. Қорақалпоғистон, Сирдарё, Қашқадарё ва Бухоро вилоятларидаги сугориладиган ерларнинг аҳоли айниқса янчилиқдир.

Бу вилоятлардаги ерларнинг 17-24 фоизини шўр босган. Хозир фойдаланилаётган, узунлиги 100 минг километр бўлган ариқ-зовурларнинг 68,4 минг километри хўжалиқлар тасарруфида, шунинг учун олимларнинг фикрича, ердан фойдаланувчилар мелиорация муаммоларини ҳал этиш омилларини топишлари керак. Шундай омиллардан бири дехқончилик маҳсулотларининг давлат харид нархини оширишдир.

Э.Раҳимовнинг таъкидлашча, сувдан тежаб-тергаб фойдаланиш самарасини ошириш учун сугорит тизимларини техник жиҳатдан мукаммаллаштириш, илгор сугорит усуллари ва техникасини жорий этиш, суви ифлослашдан сақлашнинг замонавий технологияларини қўллаш лозим бўлади. Бундан ташқари мутахассслар ортиқча сувга эга бўлган минтақалардан уни қарзга олиш имкониятлари ҳақида ҳам ўйлаб қўриш керак, деган фикрга келдилар.

“Туркистон-пресс”

ЕТТИ ИҚЛИМДАН БИР ШИНГИЛ

БИН ЛОДЕН ХИБСГА
ОЛИНИШИ ЗАРУР

Форс кўрфазидидаги ҳарбий кемалардан кўтарилаётган самолётлар Қандаҳор, Қобул, Мозори Шариф ва бошқа шаҳарларни кечая қондуз бомбардимон қилмоқдалар. Эндиликда “В-52” ҳаво уқоқлари сафида “АС-130” русумли янада қудратли самолётлар ҳам Афғонистон томон парвоз қилляпти.

Кўни кеча Қандаҳорга маҳсул десантчилар гуруҳлари киритила бошланди. Уларга қўйилган ягона вазифа нима қилиб бўлса-да бин Лоденни топишдир. Шунингдек, ақин кўнларда антитеррор кампаниясида 1,5 минг кишилик Австралия ҳарбий бўлинмаси ҳам иштирок эта бошлайди.

ОФИР ШАРТЛАР ҚҲЙИЛДИ

Исроил Бош вазири Ариэл Шарон Фаластин давлати тузилишига рози эканлигини ва бу борада музокаралар ўтказишга тайёргилини билдирди.

Аммо, бундан аввал фаластинликлар зўравонликларни тўхтатишлари лозим. Шунингдек, бўлғуси давлат қуроли қўчларга эга бўлмаслиги ва Исроил билан муҳолифатда бўлган мамлакатлар билан шартномалар тўзмаслиги керак. Бундан ташқари Қуддус шаҳри исроилликлар назоратида қолиши шарт.

КАШМИР ҲАҚИДА ҲАМ ГАП БОРДИ

Жанубий Осиё давлатлари бўйлаб уюштирган сафарда АҚШ давлат котиби Колин Пауэлл Покистон, Ҳиндистон мамлакатлари раҳбарлари билан учрашди.

Бўлиб ўтган мулоқотлар чоғида асосий эътибор келгусида Афғонистонда тузилажак кўпмиллатли ҳокимиятни қимлар бошқариши ҳамда икки қўшни давлат ўртасига нифоқ солиб турган Қашмир мижаросини тинч йўл билан ҳал этишга қаратилди.

Афсуски, шу вақтда Ҳиндистон аскарлари Қашмирдаги Покистон назорат қиладиган 11 истеҳкомга ҳужум уюштирдилар. Ҳарбий қўмондонлиқнинг билдирлишича, бу операция минтақадagi покистонлик жангариларга қарши олиб борилаётган кампаниянинг бир қисмидир.

СИБИР КҲЙДИРГИСИ ТАРҚАЛМОҚДА

Америка халқи Афғонистондаги бомбардимонлар билан Сибир кўйдиригисини ўртасида боғлиқлик мавжудлигига шубҳа қилмай қўйдилар.

Бойси, 7 ойлик чакалоқда ушбу хасталик аломатлари борлиги аниқланди. Маълум бўлишича, Эй-би-си телекомпаниясининг ходими ўз фарзандини ишхонасига олиб келганда унга касаллик юққан.

Шунингдек, 73 ёшли Эрнесто Бланко ҳам Сибир кўйдиригисини ташхиси билан шифохонага ётқизилди. 63 ёшли Роберт Стивенс эса мазкур хасталик қўрбони бўлди.

Хозирда ҳукумат аҳолини почта орқали келаятган айрим мактублар ичидида оқ кукун кўринишидаги Сибир кўйдиригисини борлиги ҳақида огоҳлантирди. Президент Буш бундай хавфнинг вужудга келиши бин Лоденнинг қўли бўлиши ҳам мумкин, дея фикр билдирди.

“ТОЛИБОН” ВАЗИРИ ҚАЕРДА?

Бирлашган Араб Амирликларининг юқори мартабали вакили “Толибон” ҳаракати ташқи ишлар вазири Вакил Аҳмад Мутавакқилининг Абу Дабига келгани ҳақидаги хабарни рад этди. Унинг фикрича, Мутавакқил ҳозирда Исломободда турибди.

Ундан аввалроқ эса толиблар ўз раҳбарлари бўлмиш мулла Умар ҳамда ташқи сиебат маҳкамаси бошлиғи Аҳмад Мутавакқиллар ўзаро жанжаллашиб қолганидан сўнг, вазир мамлакатдан чиқиб кетганлиги тўғрисида тарқалган маълумотларни инкор этган эди.

АФГОНИСТОНДАН КОЛУМБИЯГА

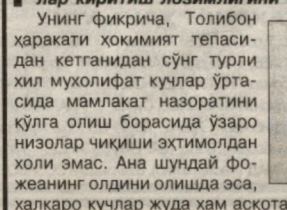
АҚШ давлат департаменти вакили Фрэнсис Тейлор дундаги террорчи ташкилотлар рўйхатига кирувчи Колумбиядаги урта экстремистик гуруҳга ҳам ҳужум уюштирилиши мумкинлигини айтди. Уларга ҳам худди “Аль-Қоидда”га ўхшаш муносабат бўлиниди. Айнан “РБСК” гарбий яримшардаги энг хавфли террорчи ташкилот ҳисобланади.

Бироқ Колумбия ташқи ишлар вазири Армандо Эстрада Колумбиянинг Афғонистон билан солиштирилмаслигини, бундай ҳаракатларга эътиёж йўқлигини айтди. Бойси, мамлакат президенти Пастрана бир неча ойдан буён исёнчи гуруҳлар билан музокаралар олиб боришга ҳаракат қилмоқда.

ШОҲ БМТГА МАКТУБ ЙЎЛЛАДИ

30 йилдан буён Римда яшайтган 86 ёшли собиқ подшоҳ Мухаммад Зоҳиршоҳ БМТ Хавфсизлик Кенгаши юборган хатда Афғонистонга тинчликпарвар қучлар киритиш лозимлигини билдирган.

Унинг фикрича, Толибон ҳаракати ҳокимият тепасидан кетганидан сўнг турли хил муҳолифат қўчлар ўртасида мамлакат назоратини қўлга олиш борасида ўзаро низолаб қилиши эҳтимолдан холи эмас. Ана шундай фожеанинг олдини олишда эса, халқаро қўчлар жуда ҳам асқотади.

ИНТЕРНЕТ хабарлари асосида Камолиддин АЛИОХУНОВ тайёрлади.

“МАШЪАЛ” СЎНИБ ҚОЛМАСИН

(Боши 1-бетда)

Республика Давлат Мулки Қўмитаси, Қишлоқ ва сув хўжалиги ҳамда Макроиктисодий ва статистика вазирликлари келишув асосида тайёрланган ушбу дастурда янги йўналишдаги хўжалиқни ташкил этиш ва унинг фаолиятини мувофиқлаштириш бўйича амалга оширилиши зарур бўлган тадбирлар рўйхати белгиланб қўйилган. Шунга қўра бири-бирини тақомиллаштирувчи 30 та ҳужжат расмийлаштирилиши лозим бўлди. Бироқ, “Машъал”нинг пай асосидаги янги иш фаолияти йўриқномаларнинг ярми нари-бери тайёрланган ҳолда юритилмоқда. Қолган 50 фоиз ҳужжатлар ҳақида хўжалиқ раҳбарияти ҳам яхши тасаввурга эга эмас.

Чек дафтарчаси пудратчи қўлидаги асосий таънақ воситадир. Унда хар бир юмуш, сарф-харажат, хўжалиқ билан қилинган олдди-берди, иқтисодий ҳисоб-китоб – пул сарфи аниқ ифодасини топиши керак. Бундай аниқлик эса хар қандай қириқлик, ўғирлик, қўшиб ёзиш сингари нопоқликларнинг яқини қирқади. Бу ҳажраён меҳнатқашининг, пайи пудратчининг ўрни ҳал қилувчи кўча эга эканини қафолатлайди. Хўжалиқ мутахассслари ернинг ҳақиқий эгасидан яшириб бирор иш қилишолмайди. Тартибга қўра хар бир сўм харажатини рақамланган чек варағига пайчининг ўзи қайд қилиши, имзоси билан тасдиқлаши ва унинг бир нусхасини молия ҳисоб марказига топишириш керак. Йил якунида шу асосда ҳисоб-китоб қилинади.

“Машъал”да эса чек дафтарчасини юртишга муносабат тамоман бошқача. Уни пайчи эмас, балки хўжалиқда ҳамон “бригада бошлиғи” деб қайд этиб келинаётган ширкатчилар бошлиқлари тўлдирмоқда. Масалан, 21-25 сентябр кўнлари пахта йғим-теримида қатнашган 39-мактаб ўқувчилари терган пахта

учун 4-бригада бошлиғи 4 дона, 6-бригада бошлиғи 2 дона чек ёзиб берган. Қўздан кечирганимизда чекларнинг бирортаси ҳам рисоладагидек расмийлаштирилмаганини маълум бўлди. Айримларида ширкатчининг имзоси йўқ, айримларида эса, ҳатто ису шарифи ҳам кўрсатилмаган. Бош ҳисобчи Ғ.Жуманов, чек юритилиши бўйича масъул иқтисодчи Ш.Хўжақуловларга “Отнинг тўқуми алмаштирилибди-да, ҳолос, аслида иш эски ҳаммом, эски тос-ку”, деганимизда эътироз билдиришолмади.

Ширкат аъзоларининг ҳақ-ҳуқуқлари поймол этилаётганини уларнинг саводи етима-япти, чекни ёзишолмайди, дея юпатишмоқчи бўлдилар. Бу эса сабсатдан бўлак ҳеч нарсас эмас эди.

Исхотлар оқимида худди қўпқидек қирғоққа урилиб турган, интилиш, изланиш, ташаббус сингари фазилатлардан йироқ раҳбарият таслимга рози қайфиятда яшамоқдаки, бунга асло чидаб бўлмайди. Жамоа хўжалиғи давридаги қолқоқлик, бокимандалик тобора чуқурлашиб бораёпти. Режаларнинг сурункали бажарилмаслигига қўниқиб қолинган. 2000 йилда пахтанинг гектаридан аранг 9,2 центнердан ҳосил олиниб, иллар режа 36,6 фоизда қолиб кетди. Фаллачилиқдаги қўрсаткични айтишга уялсан киши! Сугориладиган 400 гектар майдондан 350 тонна дон олинган. Бу гектар ҳисобига 8,7 центнер деганидир.

“Раис бобомиз Абдурахмон Гадов бундай мислсиз” натижанга одамларнинг ишламаслиги, сувнинг тақчилиғи билан сийпаламоқчи бўлди. Одамларни ишлата олмаган, дейишга уялди боқкиш. Аъзолар тафаккурда мулкка ҳақиқий эгаллик тўғрисида, меҳнатга янгича муносабатни, ерга жавобгарлик ҳиссини ўйоттишдан қўрқининг, улар қўлидаги ҳисоб-чи-

тоб чекларини тортиб олишининг, пай улуши бера олмаслиқнинг оқибати ўзгача бўлиши ҳам мумкин эмас-да, ахир. Об-ҳаётдан оқилона фойдаланилмагач, мавжуд 6 сув насосини эглаб олмача, экинзорларнинг чўллаши табиий. 180 гектар галланнинг бирор бора ҳам сув ичмаганиниги, 33 гектар пахтанинг бузиб юборилганлигини ҳеч қандай баҳона билан оқлаб бўлмайди. Боқимандалик қайфияти, раҳбарликдаги уқувсизлик, фидойилиқнинг етимаётганини оқибати эмасми бу?

Жорий йилдаги ахвол янада оғир, 363 гектар сувли галланнинг гектаридан 8 центнердан сифатсиз дон олинди. 354 гектар пахта бой берилди. Режа эндигона 25 фоиз бўлди. Қўнлик терим 0,40-0,50 фоиздан ошмаяпти. Мутахассслар билан даладаги ҳосилни ҳисоб-китоб қилиб қўриқ, ўтган йилги манзилга ҳам етмай “йикилишар” экан.

Чўнқатда елвизаклар ўйнаяпти, бунинг устига гарданда 54 миллион сўм қарз осилиб турибди. Меҳнат аҳлининг иш ҳақини узиш учун 4 миллион 246 минг сўм керак. Вазият тобора тараңлашиб бораёпти. Бундай пайда номи бору ўзи йўқ маънавий-маърифий, бадий ҳаваскорлик, спорт ишлари, ўн йиллардан буён тамбалаб ташланган киноқўчлар, газ етиб бормаган қишлоқлар, харабага айланган ҳаммом, иссиқхона ва ниҳоят эгасиз ҳовлини эслатувчи идора ҳақида гапириб юракка сиймади. Хўш, энди нима қилиш керак?

Биз бу дарди саволни туман раҳбарларига бермоқчимиз. Негаки, хўжалиқнинг бу қадаб абор ахволга тушиб қолишида уларнинг салмоқли ҳиссаси бор. Даставвал, йирқи хўжалиқлар нотўғри, айтиш лозимки, силри таразда бўлиनावерди. 1980 йилда иккига бўлинган хўжалиқ орадан ўн йил ўтиб яна парчаланди. Оқибатда бозор иқтисоди

Ўттам ҚУРБОНОВ,
“Қишлоқ ҳаёти” мухбири

(Боши 1-бетда)

Баҳор ёмғирининг шиддатлиги шивирлашларни, эндигина униб чиқаётган бойчечак ва майсалар, гуллар, чечакларни кўриб завқ олсангиз, кўнглингизга кўклар ташриф буюради. Табиат билан биргаликда янгилашгандай, ёшаргандай ҳис қилсангиз ўзингизни. Ёзининг жазираси иссиқ-ю, кўзининг сокин ва тўқин манзаралари руҳиятигизда аллақандай илқ туйғулар, табиатга шукроналик айтишга мойиллик уйғотади. Кишининг ҳам ўз завқи, тароватини тўқисиз қалбингизда. Оппок либосга бурканган боғлар, дала-лар қирлар ва улкан чўққилар... Киш яна баҳор, яна ёзу яна кўзга доялик қиладиган донишманд момага ўхшайди гўё...

Режиссёр фаслар алмашишини, табиат ўзгаришларини узоқ ва сабр-бардош билан кузатади. Улардаги сеҳрли мўъжизаларни қалб нигоҳидан ўтказиб, лавҳаларга муҳрайдилар. Бир қараганда арзимасдай туйилган лавҳалар, манзаралар ижодкор назаридан четда қолмайди. Булар барчаси жамланиб-жамланиб томошабинни аста-секин ўз сеҳрига тортади. Булар Кўчкор Каримовнинг нозик диди, синчковлиги, қолаверса, узоқ, йиллар "Ўзбектеатрфильм" студиясида оператор бўлиб келганлиги хосиласидир...

Кўчкор Каримовнинг акиси раҳматли Ориф ака Каримов ўзбек ҳужжатли киносининг етакчи ижодкорларидан эдилар. Кўчкор акада кинога бўлган меҳр айнан Ориф акадан юққан. У мактабда ўқиб юрган кезларидаёқ фотосуратлар олишга, тасвирларни кинотасмаларга туширишга қизиқарди. Акасида сўраб-суриштириб, ўрганиб, тиришчилик билан операторлик сирларини ўзи учун кашф этди.

Мактабни битирган, ҳужжатли фильмлар студияси қосидаги оператор ёрдмачилари тайёрлайдиган курсда таҳсил олди. Кейинчалик бир неча йил давомида ҳужжатли фильмлар студиясида оператор ёрдмачиси бўлиб ишлади. Кўчкор ака операторлигининг профессионал сабабларини эса Москвадаги Кинематография институтидан олди. Устози Александр Пан Нагин устaxonасида маҳоратини қарқанди.

Касбий маҳоратини сайқаллаш, такомиллаштириш, ошириш мумкин. Лекин инсонга Аллоҳдан истеъдод ва уқув берилмаган бўлса, ҳар канча уриниш ва

тиришқоқ бўлмасин, бу нобб истеъдод юзага чиқмайди. Кўчкор Каримовда бу истеъдод тўғма, десак янглишмаймиз. Йиллар давомида орттирилган тажриба, маҳорат истеъдодга омухта бўлиб, уйғун лавҳаларни, ёрқин ва тўлақонли тасвирларни асослади. Оператор ҳужжатли кинода ҳам, бадиий фильмларда ҳам ўз ижодий имкониятларини намойн этади. "Бегона", "Космогония", "Менинг заминим", "Улоқ", "Оила", "Болақайлар", "Тошда акс этган кўш", "Чархпалак" фильмлари тасвирчининг сеҳрлира ижодидан далолатдир. Кўчкор Каримовнинг дунёқараши, маънавий олами, нуктаи назари ўзига хос, бетакрор. Ҳаётда бу ижодкор кўнгли нозик инсон. Фильм-атворининг бу жиҳати у акс эттираётган лавҳаларда, тасвирларда намойн бўлади. Инсоннинг ташқи қиёфаси-ю ички олами ўта нозик чизгилар бера олади, қалб кечинмаларини, туйғулар силсиласини моҳирона ифода этади.

Масалан, режиссёр Нозим Махмудовнинг "Бегона" фильмининг олайлик. Асарнинг сюжет йўналиши ўзига хос. Вокеллар баёни мураккаб тасвирий чизгиларда қаҳрамонларнинг ички монологли воситасида очиб берилади. Алвон тутун ичра қолганлар лавҳалар томошабин кўз ўнгидан бирин-кетин ўтиб боради. Фильмлар тўқнашуви, характерлар муштараклиги, ҳар бир қаҳрамоннинг руҳий сийрати фильмда мураккаб тасвирий воситалар орқали ифодаланган. Вокеллик баёни фильм қаҳрамонларининг ўтмиш хотиротлари билан уйғунлашиб, ниҳоятда таъ-

сирчан, мураккаб, зиддиятчи лавҳаларни асослайди. Ҳаёт ва ҳақиқат бириктириб кетади бу лавҳаларда. Ушбу фильмда операторга катта масъулият юклатилган. Чўки истиора-ю рамзлар воситасида инсоннинг ички дунёсини, ичкилини ва руҳиятини очиб бериши керак эди. Кўчкор Каримов бунинг удасидан чиқа олди.

Ёки барчамиз севиб томоша қилган "Чархпалак" сериалининг муваффақиятида операторнинг маҳоратини эътироф этмай иложимиз йўқ. "Чархпалак"да кенг камровли вокелликлар олинган, тақдирлар хилма-хиллигида профессионал даражада олинган тасвирларни кўриш қийин эмас. Фильм юксак бадиий савияда яратилди.

Оператор Кўчкор Каримовнинг табиати севиши, ҳиссиётларга бойлиги, кузатувчанлиги уни "Йил фасллари" туркум фильмларни яратишга ундади.

Табиат қўйнида ўзини эркин ҳис қилган, илҳомларим жўшиб кетади,- дейди Кўчкор ака биз билан суҳбатда. -Шу боис бу фильмлар устидан завқ билан ишладим. Мушиқа табиатга бўлган муҳаббатимни, эҳтиросларимни, кайфиятимдаги ўзгаришларни ифодалашда ҳамонанглик касб этди. Фильмларимда биронта сўз ишлатгим келмади. Фикр-туйғуларимни, кечинмаларимни тасвирларга сочиб ташладим...

Кўчкор Каримовнинг истеъдодли режиссёрлар Нозим Махмудов, Шавкат Жунайдуллаевлар билан ишлагани, ижод қилгани унинг илк режиссёрлик ишида ўзининг ижобий самарасини берди.

Оператор Кўчкор Каримовнинг ижодий режалари катта. У Тошкент метросининг тўнги ҳаёти, фаолияти ҳақида фильм яратиш ниятида. Ногирон инсоннинг ички маънавий олами, дардлари, ҳаётга илҳақлиги, умиддорлиги борасида бўлғуси фильмларига биз билан фикрлашмоқчи. Тасвирларнинг уйғун кетма-кетлигида лавҳаларнинг нозик ва мураккаб маъмуасида, кузатишлари, изланишлари, маҳорати ва касбига бўлган чексиз муҳаббати, илҳоси самарасида уй-фикрларини банд этган, қалбини жунбушга солган мавзуларни ифодалаш, акс эттириш мақсади билан яшайди...

Феруза НОДИРОВА,
Ирода НУРБОЕВА.

ОЛТИН ЎЛКА НЕЪМАТЛАРИ

Х.МИРЗАКАРИМОВ сурат-лавҳаси.

"МЕВАЗОР" ЛИКЛАРГА ҚУЛАЙЛИК

Кегайли туманидаги "Мевазор" овули аҳолиси қурувчилардан муносиб тўғфа олди.

Кўчат етиштириш билан шуғулланувчи хўжалик марказида 50 ўринли қишлоқ врачлик пункти иш бошлади. Эндиликда "мевазор" ликлар зарур бўлган пайтда 15 километр узоқликда жойлашган саларига қатнаш машаққатидан қутулишди. Янги маскандаги 4 бўлим ва лабораторияда 5 нафар малакали шифокорлар замонавий асбоб-ускуналар кўмагида аҳоли саломатлигини қафолатли тарзда муҳофаза қилиш имконига эга бўлди.

Абдурахмон ИСКАНДАРОВ,
"Қишлоқ ҳаёти" мухбири.

СПОРТ ОЛАМИДА

САЛЬКОВ ИСТЕЪФОГА ЧИҚДИ

Жаҳон чемпионати саралаш мусобақаларининг иккинчи босқичидаги Ўзбекистон терма жамоасининг муваффақиятсиз иштироки муносабати билан бош мураббий Владимир Сальков истеъфого чиқди.

Терма жамоамиз қарорғида Ўзбекистон футбол федерацияси раҳбарлари ҳамда оммавий ахборот воситалари ходимлари иштирокида ўтказилган йиғилишда бу масала кўриб чиқилди.

Сальков жамоамиз мағлубиятларида ўзи томонидан жиддий хатоларга йўл қўйилганлигини тан олди. "Пахтакор" стадионида Хитой терма жамоаси билан кечадиган учрашувда эса ўзбек футболчиларига Леонид Остроушко бош мураббийлик қилади.

ИРОДА ГАЛАБА ҚОЗОНДИ

Айни кунларда Швейцариянинг Цюрих шаҳрида жаҳоннинг кучли теннисчи аёллари ўртасида халқаро турнир ўтказилмоқда.

Ушбу нуфузли мусобақада мамлакатимиз шарафини ҳимоя қилаётган "тенисчимиз маликаси" Ирода Тўлаганова дастлабки учрашувда россиялик Лина Красноруцкая билан беллашиб, икки сетда 6:1, 6:4 ҳисобида галаба қозонди ҳамда кейинги босқичга йўл олди.

ТАЙСОН БАРИБИР ТАЙСОН-ДА

Даниянинг Копенгаген шаҳрида бокс ишқибозларининг меҳрини қозонган машҳур профессионал боксчи Майк Тайсон билан Брай Нильсон ўртасида жиддий баҳс кечиши ҳақида аввал хабар бергандик.

Яқинда ана шу беллашув ўтказилди. Унда рақибини 6-раундда техник нокаут билан енгган Майк ҳамон ўзининг жуда кучли боксчи эканлигини намойиш қилди. Учрашув давомида жароҳат олган Нильсон 7-раундда таслим бўлганлигини маълум қилди.

Тайсон шу кунгача 52 марта рингга чиққан бўлса, шундан 49 тасини ўз фойдасига ҳал қилган. Кизиги, 43 та учрашувда рақибларини мuddатидан аввал техник нокаут билан таслим этган "темир мушт"га энди рингда ким рўбарў бўларкин?

ҚЎРИҚЧИ БИЛАН ТАЪМИНЛАНДИЛАР

2002 йил Япония ва Жанубий Кореяда бўладиган футбол бўйича жаҳон чемпионати ўйинлари ташкилотчиларининг маълум қилишларича, мусобақалар вақтида ҳар бир ўйинчига тансоқчи бириктириб қўйилди.

Бунга АҚШ ва Хитой терма жамоалари ўртасидаги тўқнашув ҳамда айни пайтда инсониятга жиддий ҳавф солаётган терроризм балоси сабаб бўлди. Чемпионатда биргина Дэвид Бекхэмни қўриқчи билан таъминлаш учун 2,5 миллион доллар маблағ сарфланар экан.

Ақбар ЙЎЛДОШЕВ тайёрлади.

"Қишлоқ ҳаёти" таҳририяти жамоаси газетанинг Қорақалпоғистон Республикаси бўйича ўз мухбири Абдурахмон Искандаровга акаси

Султон ХУСАИНОВнинг вафоти муносабати билан самийи хамдардлик изҳор этади.

Агросаноат мажмуи ходимлари касабда уюшмаси Марказий қўмитаси жамоаси қўмитанинг меҳнаткашларни ижтимоий-иқтисодий ҳимоя қилиш бўлими мудири

Неъматулло ХОЛБОВЕ ва кизи НАФИСАХОНларнинг бевакт вафот этганликлари муносабати билан марҳумларнинг оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор этади.

Тошкент шаҳар Ақмал Икромов туманидаги "Исобе-Мусобе" хусусий фирмаси тугатилади. Давволар эълон босилган кундан бошлаб икки ой давомида қабул қилинади.

МАЪНАВИЯТ

САНЪАТШУНОСЛИКДА

ЯНГИ ЙЎНАЛИШ

Маънавият жабҳасида юз бераётган бугунги янгиликлар даврида мазкур соҳани чуқур тадқиқ этувчи мутахассисларга эҳтиёж сезилгани боис янги ўқув йилидан бошлаб Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университетида яна бир мутахассислик - санъатшунос-педагог кадрлар тайёрлашга киришилди.

Вазирлар Маҳкамасининг ушбу йўналиш хусусида чиқарган жорий йилдаги махсус қарори ҳам бу борада кенг қўлмалли ишлар олиб боришда асосий омил бўлди. Қисқа фурсат мобайнида университетнинг ўзбек филологияси факультети таркибида ташкил этилган "Санъатшунослик" бўлимида ижодий имтиҳон ҳамда давлат тест синовларидан муваффақиятли ўтган 15 нафар талаба тахсил олишмоқда. Хўш, ушбу соҳа кадрларини тайёрлашдан қўзғалган асосий мақсад нима? Унинг фан соҳасидаги маънавий нимадан иборат?

Энг аввало, мазкур бўлимни битирган санъатшунос кадрлар илмий-тадқиқот, амалий ҳамда педагогик йўналишда иш олиб бора олишлари мумкинлигини таъкидлаш жоиз. Яъни, улар илмий-тадқиқот институтларида, муассасаларда санъат тарихи ва назарияси, шарҳ ва тарғиб халқларининг маънавий қадриятларини ўрганиш бўйича илмий изланишлар олиб борувчи, бошқа гуманитар фанлар, шунингдек, умумий ва ўрта таълим жабҳаларида ўқув-методик ишларни юритувчи мутахассислар хисобланishi.

Санъатшунослик бўлимида келгуси ўқув йилидан бошлаб талабалар сонини ошириш қўзда тутилган.

Нурбек САЛОМОВ,
ЎЗМУ талабаси.

ШАРҚ МИНИАТЮРАЛАРИ КАТАЛОГИ

Ўзбекистон Фанлар академиясининг Абу Райхон Беруний номидаги шарқшунослик институти олимлари Санъатшунослик илмий-тадқиқот институти мутахассислари билан ҳамкорликда шарқ миниатюралари каталогини нашрга тайёрлади.

Китобдан институт фондида сақланаётган XIV-XVII асрларда яратилган қирқ бешта қўлёзмадаги бир минг уч юздан зиёд нафис, мўъжаз суратлар ва безаклар ўрин олган. Ушбу қўлёзмалар, асосан, тарихий мавзуддаги асарлар бўлиб, улар таркибида Фазлulloх Рашидиддиннинг «Жомеъ ут-таворих», Шарафиддин Али Яздийнинг «Зафарнома», Масъуд бин Усмоннинг «Тарихи Абулхасройи» сингари нингдек, буюк алло-Фирдавсийнинг асарлари бор. Шу малакар Абулқосим «Шоҳнома», Низомий Ганжавий, Амир Хисрав Дехлавий ва Алишер Навоийнинг «Хамса»ларига ишланган расмлар ҳақида ҳам маълумот берилган.

Бундан ташқари, Мулла Шодийнинг «Фатхномаи хоний», Абулфазл Алломиининг «Ойини Акбарий», Хусайн ал-Хусайнийнинг «Нузхат ал-арвоҳ» каби ҳали илмий жамоатчилиқка яқин маълум бўлмаган асарларга ишланган расмлар шарҳига ҳам кенг ўрин ажратилган.

Мазкур каталог жаҳон миниатюра санъати хазинасида салмоқли ўрин эгаллаган миллий санъатимиз ёдгорликларини илмий муомалалар қиритишда муҳим аҳамият касб этади, - дейди ушбу китобнинг тузувчиларидан бири, санъатшунослик фанлари номзоди Абдумажид Мадраимов. - Чўки ундан ўрин олган расмлар бадиий-тарихий қиймати жиҳатидан Европа уйғониш даври санъати асарлари билан тенглаша оладиган бебаҳо меросдир. Ушбу хазинада Камолдидин Бехзод мактабига оид расмлар аллоҳда ажралиб туради.

Айниқса, шеърят мулкчининг султони Алишер Навоий асарларига ишланган суратлар диққатга сазовор. Бундай тасвирий санъат асарлари муаллифи сифатида эса Камолдидин Бехзоднинг издошлари Шох Музаффар, Қосим Али, Махмуд Музаххоб, Мухаммад Мурод Самарқандий, Рустамбек Хурсоний ва бошқа мўъжизам усталарининг номи маълум ва машҳур. Ушбу муаллифларнинг икки юздан ортқ расм ва нақшлари илова сифатида қиритилган китоб ЮНЕСКО ҳоҳийлигида чоп этилади. Институт фондида яна элликдан зиёдана шундай сурат ва безакли қўлёзма сақланмоқда. Мазкур каталогнинг иккинчи жилдида бундай манбаларнинг тўла тавсифини келтириш мақсадида илмий изланишлар давом этмоқда.

(ЎЗА)

Суҳбат тобора қизиб борарди.

-Биз ҳар йили чўпкади эканмиз,- деди давлат Умар Кенбоев.

Ўрта бўли, қорамғиз, суҳбати ширин бу йигит ўттиз йилдан бери бўлимада мол дўхтири бўлиб ишлаб келаркан.

-Чўпкади кимга керак? - хайрон бўлиб сўрадик.

-Бу - Қизилқум совутгичи.

-Нима сақланади унда?

-Эллик-эллик беш даража иссиқда сувни қаерда ва нимада сақлаш мумкин? Албатта, чўпкади-да. Унда яхдай туради. Чанқоқ босди деганингизда.

Даврага қўни-қўшнлардан яна икки киши келиб қўшилди. Соқолини қиртишлаб олган елкадор йигит бу хосиятли экиннинг таърифини давом эттирди:

-Ўтган йили Умар ака тўртта чўпкади берган эди. Э, бу жон роҳати экан. Бирига шўбот, бирига айрон, иккитасига сув солиб қўямиз, муздек тураверади.

Унинг сўзини калта бўйли, микти гавдали киши илб кетди:

-Биласизми, Умаржон қарийб етти-саккиз йилдан бери эккан

ЧЎПКАДИ - ЧЎЛ СОВУТГИЧИ

чўпкадиларини қўни-қўшнларга, оғайни-қариндошларига тарқатади. Тайёр совутгични ким олмайди дейсиз?

Ораста ҳовли юзига қўйининг нури тушмайди. Тўртта узун-узун сўриларга ўн беш тўлга

ЯНГИЛИК

яқин оқ, қора узум навлари сўри қилиб кўтарилган. Минглаб қороз халталарда сархил ҳосил осилиб турибди. Ўнг томонда шафтоли дарахлари. Хосили сариқ, қизил. Шохлари ерга тегай-тегай деяпти. Ўрик, нок

дарахларини айтмасизми?! Жўяқларда бўлгор қалампир, пивз, помидор барқ уриб турибди. -Мачалка ҳам эккансиз-а? -Ха-ха! - деди Умаржон, -ўн йилдан бери ундан ҳам ҳўсил оламиз. -Пахта ҳам ўстиряпсиз-ку! -Дарвоқе, йигирма туп. Қумда унинг ҳосил беришини синамоқчимиз. Ҳар тупида 18-20 тадан қўсак бор.

-Ие, нимасини айтасиз, бу Умаржон деганимиз мол дўхтири эмас, балки миришкор боғбон, заковатли табиатшунос экан-ку...

Одам боласи қандай мўъжизаларга қодир эканлигини Қонимех туманидаги Холмурад қозғон деб аталадиган ушбу қўрғонда кўрдик. Қойил!..

Ҳамдам ЭШОНКУЛОВ,
"Қишлоқ ҳаёти" мухбири.

СУРАТДА: Қонимех туманидаги Абай номилик ширкат хўжалиги 4-бўлимидаги мактаб ўқитувчиси Марди Фозилова ўзи ўстирган чўпкадилар билан.

Ж.МИРЗАЕВ олган сурат.

Бош муҳаррир
Ўткир РАҲМАТ

ТАХРИР ХАЙЪАТИ:

СандАММД, Туроб ХОЛТОВЕВ, Азимжон АЮПОВ, Абдурашид БОБОМИРЗАЕВ, Икбал ҚАЛАНДАРОВ, Эркул ЗИҚРИЕВ, Икромжон НАХМИДДИНОВ, Бахтиёр ОЛИМЖОНОВ, Қомилжон МАМАЖОНОВ, Суннат САЙДАЛИЕВ (бош муҳаррир ўринбосари), Ҳабиб ТЕМИРОВ (бош муҳаррир биринчи ўринбосари), Озод ШАРОСИДДИНОВ, Фахрид ШЕРМУХАММАД (масъулоти), Шамсиддин ЭСОНБЕКОВ.

МУАССИСЛАР:

Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги, "Ўздонмахсуслот" корпорацияси, "Ўзмева-сабзавотузмасаноат-холдинг" компанияси, "Ўзпахтасаноат", "Ўзбек ипаги", Дехон ва фермер хўжалиқлари уюшмалари, Агросаноат мажмуи ходимлари касабда уюшмаси Марказий Қўмитаси

Телефонлар:

Қабулхона - 133-09-93 (факс) 133-40-87 (факс), бош муҳаррир ўринбосарлари - 133-16-27, 133-44-43, котибият - 136-56-26. Ижодий гуруҳлар: 136-56-21, 136-56-25, 136-54-42, реклама ва эълонлар - 136-56-30.

ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИ:

Қорақалпоғистон Республикаси - 8-361-58-512-17; Андижон - 8-374-2-25-32-23; Бухоро - 8-365-22-648-22; Жиззах - 8-372-33-553-59; Навоий - 8-436-22-568-56; Наманган - 8-369-43-311-81; Фарғона - 8-373-61-221-97; Самарқанд - 8-366-233-00-52; Сурхондарё - 8-376-46-526-61; Сирдарё - 8-367-225-41-73; Тошкент - 8-371-136-56-21; Хоразм - 8-362-22-640-80; Қашқадарё - 8-375-22-517-65.

МАНЗИЛТ: 700083, ТОШКЕНТ, МАТВУОТЧИЛАР

КЎЧАСИ, 32
Газета сешанба, пайшанба, жума кунлари чиқади

«Шарқ»

нашрийт матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида босилди.
Манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй.

Газетамиздан

мақолалар кўчириб босилганда «Қишлоқ ҳаёти»дан олинди деб кўрсатилсин.
Навбатчи: Т.ДОЛИЕВ.